

hankinnat.fi
upphandling.fi

Case-keskiviikko: Rakennusurakat

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

13.3.2019

Webcast klo 13.00

Ohjelma

- Alkusanat – johtava lakimies Katariina Huikko
- Johdatus aiheeseen – hankinta-asiantuntija Olli Jylhä
- Rakennusurakan lajiin liittyvät oikeustapaukset – hankinta-asiantuntija Olli Jylhä
- Soveltuvuusvaatimukset - lakimies Päivi Kynkäänniemi
- Hankinnan sisällön määrittely - hankinta-asiantuntija Olli Jylhä
- Tarjouspyynnön muuttaminen kesken kilpailutuksen - lakimies Päivi Kynkäänniemi

JOHDANTO

Rakennusurakan määritelmä (4 §) 1/2

- 2) *rakennusurakkasopimuksella* hankintasopimusta, jonka tarkoituksena on **liitteessä B** tarkoitettuun **toimintaan liittyvän** rakennustyön tai rakennusurakan toteuttaminen taikka suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä; rakennusurakkasopimuksella tarkoitetaan myös rakennusurakan tyyppiin tai suunnitteluun ratkaisevaa vaikutusvaltaa käyttävän hankintayksikön asettamia vaatimuksia vastaavan rakennusurakan toteuttamista millä tahansa tavalla; rakennusurakka voi olla talon-, maan- tai vesirakennustöiden muodostama taloudellinen tai tekninen kokonaisuus;

Rakennusurakan määritelmä 2/2

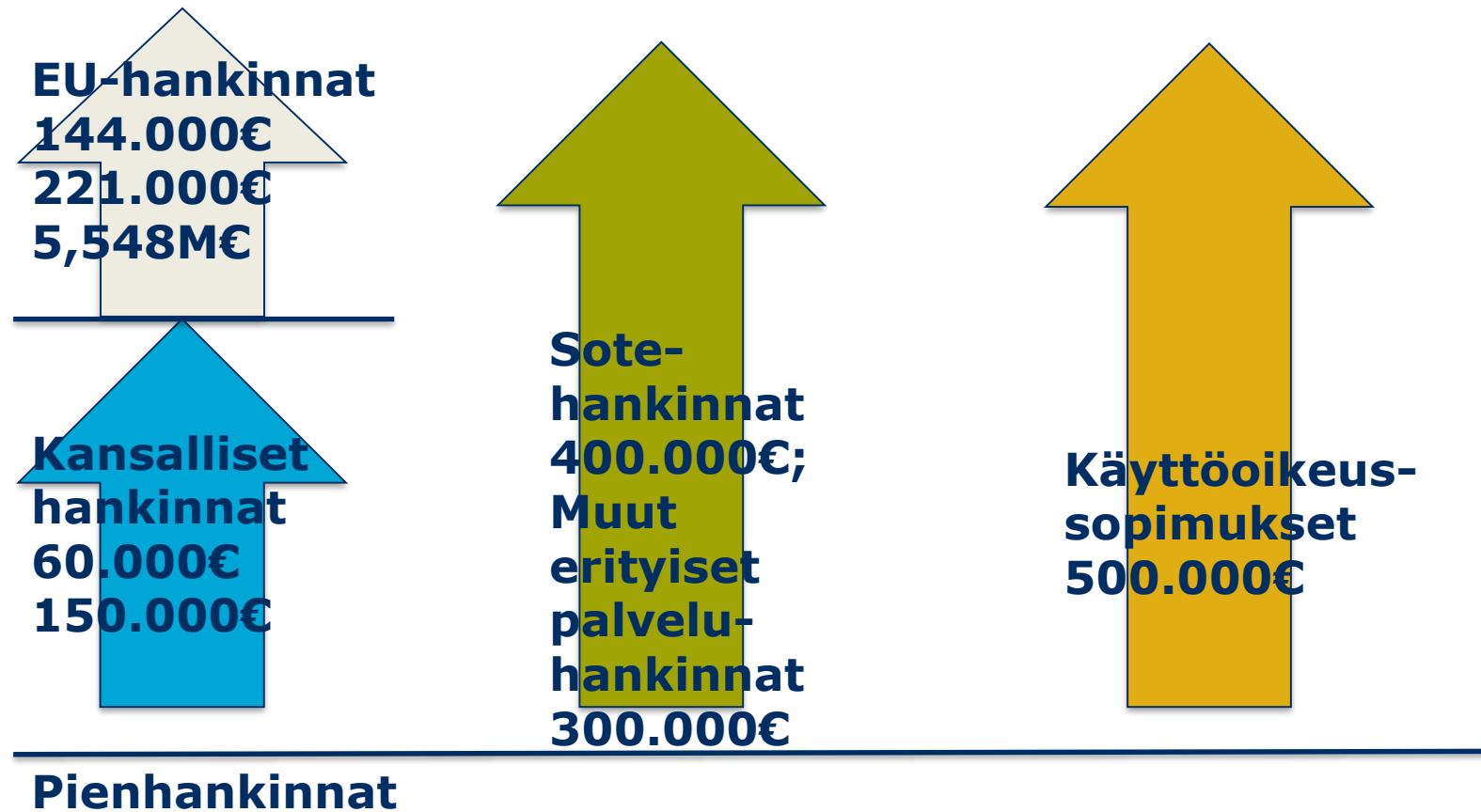
- Sopimus, jossa toinen osapuoli, urakoitsija, sitoutuu vastiketta vastaan suorittamaan rakennustyön toiselle, rakennuttajalle (tilaajalle), eikä sopimusta ole pidettävä työsopimuksena
- Sopimus kuuluu työurakaksi kutsuttuun (siviilioikeudelliseen) sopimustyyppiin. Rakennustyön kohteena on tavallisesti joko talo (talonrakennusurakka) tai maa- tai vesialueen muuhun käyttöön liittyvä rakennelma kuten tie, silta, laituri tai kaivo (maa- ja vesirakennusurakka). (Tilastokeskus)

Liite B

- Hankintalain liitteessä B määritellään ne CPV-koodit jotka ovat tyypiltään rakennusurakoita

45	Rakentaminen
45.1	Rakennusalueen pohjarakentaminen
45.11	Rakennusten purku ja raivaus; maansiirto
45.12	Koeporaus
45.2	Rakennusten tai niiden osien rakentaminen; maa- ja vesirakentaminen
45.21	Yleiset talonrakennustyöt sekä maa- ja vesirakennustyöt
45.22	Kattorakenteiden pystyttäminen ja kattaminen
45.23	Moottoritien, katujen, lentokenttien ja urheilualueiden rakentaminen
45.24	Vesirakentaminen
45.25	Muu erikoisalarakentaminen
45.3	Rakennusasennus
45.31	Sähköjohtojen ja -laitteiden asennus
45.32	Eristystyöt
45.33	Putkityöt
45.34	Muu rakennusasentaminen
45.4	Rakennusten viimeistely
45.41	Rappaus
45.42	Rakennuspuusepän asennustyöt
45.43	Lattianpäällystys ja seinien verhoilu
45.44	Maalaus ja lasitus
45.45	Muu rakennusten viimeistely
45.50	Rakennus- tai purkulaitteiden vuokraus käyttäjiin

Kynnysarvot ja menettelyt

Teema: Rakennusurakan lajiin liittyvät oikeustapaukset

Käsiteltävät aiheet ja tapaukset

- Hankinnan lajin määrittelemine
- Tarjouksen täydentäminen
- [MAO:36/19](#) Pilaantuneen maaperän käsittely
- [MAO:475/18](#) Leirintäalueen hirsimökit

MAO: 36/19 Pilaantuneen maaperän puhdistus

- Hankinnan kohteena klooratuilla liuottimilla pilaantuneen maaperän ja pohjaveden riskienhallinnan demonstraatiohanke
- Hankinnan arvo 808 250€
- Hankintamenettelynä neuvottelumenettely (kansallinen)
- Valittajan mukaan voittaneet tarjoajan tarjous oli tarjouspyynnön vastainen tai sen olisi pitänyt saada vähemmän pisteitä
- Perusteluna se että voittaneet tarjoajan mittaustekniikka ei ollut tarjouspyynnön mukainen tai vaihtoehtoisesti annettujen laatupisteiden mukainen
- Lisäksi vedottiin siihen että tarjottu ratkaisu ei ollut riittävä puhdistettavan alueen osalta

MAO: 36/19 Hankinnan hankintalaji

- MAO tarkistaa yleensä automaattisesti vastaako CPV-koodi ja hankinnanlaji toisiaan
- Hankintayksikkö ilmoittanut HILMA-ilmoituksessa pääkoodiksi: "Saastumisen jäljittäminen ja seuranta sekä ennallistaminen" (90730000-3)
- Tarjouspyynnössä on CPV-koodiksi ilmoitettu "Saastuneen maaperän puhdistustyöt" (45112340-0)
- Sekä hankintayksikkö että valittaja ovat esittäneet, että kyseessä on ollut rakennusurakkahankinta

MAO: 36/19 Palvelu vai rakennusurakka?

- MAO toteaa, että maaperän puhdistus voi olla tyypiltään rakennusurakka. Toisaalta maaperän puhdistaminen voidaan suorittaa myös palveluna.
- Hankintalain 67 §:n 2 momentin mukaan, jos tarjouspyyntö ja hankintailmoitus eroavat sisällöltään, noudatetaan hankintailmoitusta
- Hankinnan laji on täten ollut palvelu (Hilma-ilmoituksen mukaisesti)
- EU-hankintailmoituksen julkaisematta jättäminen on saattanut rajata niiden ehdokkaiden määrää, jotka olisivat olleet kiinnostuneita hankintamenettelyyn osallistumisesta. Hankintailmoitus on siten ollut omiaan rajoittamaan perusteettomasti kilpailua. Hankintayksikön menettely on näin ollen ollut tällä perusteella virheellistä.

MAO: 36/19 Tarjouksen täsmentäminen

- Voittanut tarjoaja on ilmoittanut yksikköhinnat hintalomakkeella siten, että se on lisännyt lomakkeelle MIP-tutkimuksen osalta tekstin "vaihtoehto mäntäkairaus + PID-mitt." ja MIP-tutkimuksen lisäpäivien osalta tekstin "vaihtoehto mäntäk."
- Hankintayksikkö on pyytänyt tarkennusta tarjoajalta joka on ilmoittanut että kyseinen teksti on kopio jostain tarjoajan vanhasta tarjouksesta hinnat ovat tarjouspyynnön mukaisten MIP-tutkimusten hinnat
- MAO kyseessä tarjoajien epätasapuolinen kohtelu, koska voittaneen tarjoajan on sallittu muuttaa tarjoustaan olennaisesti
- Lopputulos: Hankintasopimus on allekirjoitettu joten seuraamuksena hankintayksikön virheellisestä menettelystä voi siten tulla vain hyvitysmaksun määrääminen
- MAO toteaa että koska hankinta olisi pitänyt kilpailuttaa EU-kilpailutuksena ei voittajasta ole varmuutta-> ei hyvitysmaksua

MAO: 475/18 Hirsimökkien hankinta

- Avoimella menettelyllä toteutettu leirintäalueen hirsimökkien hankinta (kansallinen)
- Kilpailutettu ja keskeytetty ja sen jälkeen kilpailutettu uudestaan
- Valittaja valittanut sekä keskeytetystä hankinnasta että uudesta kilpailutuksesta. Keskeytyksestä valitettu sillä perusteella että todellista syytä hankinnan keskeyttämiselle ei ole
- Hankintayksikkö on ilmoittanut keskeyttämisen perusteeksi määrärahojen riittämättömyyden
- Uudesta kilpailutuksesta valitettu sillä perusteella että hankinnan tyyppi on rakennusurakka ei tavarahankinta (kuten on ilmoitettu)

MAO: 475/18 Hankinnan keskeyttäminen

- Hankinnan keskeyttämiseen ei tarvita poikkeuksellisten seikkojen olemassaoloa.
- Oikeuskäytännön mukaan hyväksyttävänä keskeyttämisperusteena on pidetty:
  - Hankintayksikön rahoitukselliseen asemaan liittyviä seikkoja.
  - Hankinnan toteuttaminen osoittautuu epätarkoituksenmukaiseksi
- Hankintayksiköllä on siis ollut perusteltu syy keskeyttää hankinta

MAO: 475/18 Tavara vai rakennusurakka?

- Tarjouspyynnössä on ilmoitettu että tilaaja on hakenut mökkeihin rakennusluvut. Mökit ovat olleet uusia, ja ne on tullut tehdä hankintayksikön tarpeiden ja toiveiden mukaan.
- Tarjouspyynnön mukaan tarjoaja on voinut koota mökit vaihtoehtoisesti itse paikan päällä
- Asiassa esitetyn selvityksen perusteella mökkien ei ole edellytetty tulevaisuudessa olevan siirtokelpoisia eikä mökkejä ole ilmoitettu hankittavan tällaiseen tarkoitukseen
- MAO katsoo että kyseessä on lajiltaan rakennusurakka ei tavarahankinta
- MAO toteaa että koska hankinta olisi pitänyt kilpailuttaa rakennusurakkana ei voittajasta ole varmuutta-> ei hyvitysmaksua

Teema: Soveltuvuusvaatimukset

Käsiteltävät aiheet ja oikeustapaukset

- Pakollisten poissulkuperusteiden selvittäminen
- [MAO:616/18](#) Kalateiden rakennusurakka
- [MAO:208/18](#) Metsätalon kunnostus- ja muutostyö

MAO:616/18 Kalateiden rakennusurakka– Taustatiedot

- Rakennusurakan ennakoitu arvo 2,3 miljoonaa euroa, joten se ylitti **kansallisen** kynnysarvon
- Avoin menettely
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena halvin hinta
- Tarjouspyynnön soveltuvuusvaatimuksina olivat mm.:
  - » 1. Rakentamisen Laatu RALA ry:n RALA-pätevyysraportti toimialalta
  - » tarjoajalla tulee olla vähintään kolme vastaavanlaista referenssiä viimeisen viiden vuoden ajalta.
- X Oy latasi Tilaajavastuu.fi-raportin tarjouslomakkeen kohtaan, johon piti ladata tarjouspyynnössä mainittu RALA-pätevyystodistus.
  - » Lisäksi valittaja latasi projektin johtohenkilöiden referenssejä ja muita asiakirjoja korvaavana näyttönä RALA-pätevyydelle
- Hankintayksikkö lähti siitä, ettei sillä ole velvollisuutta ottaa huomioon korvaavaa näyttöä
- Hankintayksikkö sulki 19.2.2018 hankintapäätöksellään mm. valittajan tarjouskilpailusta. Perusteluna oli, että:
  - » X Oy:n tarjous ei vastaa tarjouspyyntöä. Tarjouksessa ei ole lainkaan vaadittua RALA-pätevyysraporttia. X Oy:n tarjous hylätään.

MAO:616/18 Kalateiden rakennusurakka– Valitus ja ongelmanasettelu

Valitus

- Valittaja on esittänyt, että hankintayksikkö on menetellyt hankinnassaan virheellisesti asettaessaan RALA-pätevyyttä koskevan soveltuvuusvaatimuksen ja sulkiessaan valittajan tarjouskilpailusta.
- Valittaja on edelleen esittänyt, että hankintayksikön olisi tullut ottaa huomioon valittajan tarjouksessa esitetty korvaava näyttö soveltuvuudesta.

MAOssa ratkaistavana

1. Onko hankintayksikkö menetellyt hankintasäännösten vastaisesti edellä mainitun RALA-pätevyyttä koskevan soveltuvuusvaatimuksen asettamisessa?
2. Mikäli soveltuvuusvaatimus on voitu asettaa, onko valittajalla ollut oikeus esittää soveltuvuudesta korvaava näyttö?
3. Onko hankintayksiköllä vastaavasti ollut velvollisuus ottaa tämä korvaava näyttö huomioon valittajan soveltuvuutta arvioidessaan?

MAO:616/18 Kalateiden rakennusurakka – Ratkaisu

1. Hankintasäännösten mukaisuus:

- Vaatimus liittyi hankinnan kohteeseen ja oli suhteessa hankinnan luonteeseen ja laajuuteen nähden → oli hankintayksikön harkintavallassa
- RALA-pätevyysvaatimuksella hankintayksikkö on voinut varmistaa tarjoajan taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat sekä tekniset ja ammatilliset valmiudet toteuttaa hankintasopimus

2. Oikeus esittää korvaavaa näyttöä:

- **Kansallisissa hankinnoissa** ei tarvitse soveltaa EU-hankintoihin sovellettavia hankintalain 88 §:n 6-7 momentteja joiden mukaan tarjoaja voi osoittaa soveltuvuutensa muullakin kuin vaaditulla

tavalla

- Tarjoajalla ei ole oikeutta esittää muuta kuin vaadittua näyttöä

3. Velvollisuus ottaa vastaan muuta näyttöä

- Hankintayksiköllä ole velvollisuutta ottaa vastaan muuta kuin vaadittua näyttöä
- Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa asetettuja soveltuvuusvaatimuksia

➤ X Oy joutui korvaamaan kaupungin oikeudenkäyntikulut

➤ Päätös ei lv

Pakollisten poissulkuperusteiden selvittäminen

- **EU-kynnysarvon ylittävässä** hankinnassa pakollisen poissulkuperusteen olemassaoloa selvittää rikosrekisteriote
- **Kansallisen kynnysarvon ylittävässä** hankinnassa ei ole pakollisia poissulkuperusteita, vaan hankintayksiköllä on oikeus noudattaa poissulkuperusteita halutessaan
  - » Poissulkuperusteen olemassaoloa koskevat selvitykset hankintayksikön harkitsemalla tavalla, esim. itse tehty selvitys
  - » On epäselvää, voiko hankintayksikkö vaatia nähtäväksi rikosrekisteriotetta kansallisissa hankinnoissa

MAO:208/18 Metsätalon kunnostus- ja muutostyö

- Taustatiedot

- Rakennusurakka, ennakoitu arvo 792 000 euroa, joten se ylitti **kansallisen** kynnyksarvon
- Avoin menettely
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena halvin hinta
- Soveltuvuusvaatimuksena oli, että tarjoajaa ei rasita hankintalain 80 §:n mukainen poissulkuperuste
  - » "Tarjoaja vakuuttaa, että tarjoajaa taikka sen johtohenkilöä tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävää henkilöä ei ole rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu mistään hankintalain (1397/2016) 80 § mainitusta rikoksesta."
- X Oy oli valinnut tarjouksessaan vastaukseksi kohtaan "ei, rikosrekisterissä on tuomio"
- Hankintayksikkö sulki valittajan (X Oy) tarjouskilpailusta, koska se oli vastannut em. Kysymykseen "ei".
- Hankinta pantiin täytäntöön ennen markkinaoikeuden ratkaisua

MAO:208/18 Metsätalon kunnostus- ja muutostyö – Valitus ja ongelmanasettelu

Valitus

- Valittaja (X Oy) vaatii, että MAO kumoaa muutoksenhaun kohteena olevat päätökset ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä, vaatien toissijaisesti hyvitysmaksua sekä oikeudenkäyntikulut

MAOssa ratkaistavana

- Onko edellä kuvattu soveltuvuusvaatimus harhaanjohtava?
- Pitikö tarjoaja sulkea kilpailusta vastauksen perusteella ilman, että hankintayksikkö pyysi tarkempaa selvitystä rikoksesta?
- Hankintayksikkö väitti, että hyvitysmaksuvaatimus olisi käräjäoikeuden toimivallassa oleva asia, mutta MAO korjasi asian kuuluvan sen toimivaltaan ja siten asia on tutkittava

MAO:208/18 Metsätalon kunnostus- ja muutostyö - Ratkaisu

- Markkinaoikeus totesi, että rikosrekisteriä koskeva soveltuvuusvaatimus ei ollut harhaanjohtava
- Hankintayksikkö ei ole menetellyt tarjouspyyntöä laatiessaan hankintasäännösten vastaisesti
- Hankintayksiköllä on sen sijaan velvollisuus sulkea tarjouskilpailusta tarjoaja, joka ei vastaa soveltuvuusvaatimusta
- Kuitenkin hankintayksikön on ennen päätöstään varmistuttava, onko hankintalain 80 §:ssä tarkoitettu

rikostuomiosta kulunut viisi vuotta

Ratkaisu:

- Hankintayksikkö on toiminut julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti
- MAO hylkäsi hankintayksikön vaatimuksen hyvitysmaksuasian tutkimatta jättämisestä. Kuitenkaan, koska valittajan tarjous oli voittanutta tarjousta kalliimpi, hyvitysmaksua ei määrätty maksettavaksi
- Hankintayksikkö määrättiin maksamaan valittajan oikeudenkäyntikulut

Teema: Hankinnan sisällön määrittely

Käsiteltävät aiheet ja tapaukset

- Soveltuvuusvaatimusten ja vertailuperusteiden ero
- Referenssivaatimukset
- Osallistuminen valmisteluun

- [MAO: 378/18](#) Rakennusurakka
- [MAO: 298/18](#) Katuvalaistuksen uusiminen
- [MAO: 253/18](#) Uimahallin peruskorjaus

Henkilöstölle asetettavat kriteerit ja valintaperusteet

- 86 § Tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys (+Liite D)
- Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia, joilla varmistetaan, että ehdokkailla ja tarjoajilla on tarvittavat henkilöstö- ja tekniset voimavarat ja kokemusta hankintasopimuksen toteuttamiseksi hankintayksikön edellyttämällä tasolla

- 93 § Vertailuperusteet
  - Valintaperuste halvin hinta, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras
  - Ilmoitettava hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa
  - On liityttävä hankinnan kohteeseen 94 §:n mukaisesti
  - Eivät saa antaa hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta
  - Tulee olla syrjimättömiä ja varmistettava todellisen kilpailun mahdollisuus
  - Tarjoaja tulee tietää tarjousta tehdessään mitä tekijöitä vertaillaan
  - Epäselvissä tapauksissa on tarkistettava tietojen ja näytön paikkansapitävyys

MAO: 378/18 Rakennusurakka

- Rakennusurakka, arvo 770 000 € (kansallinen)
- Hankintasopimus tehty
- Valitus: Kaikkia laatua koskevia vertailuperusteita ei ole ilmoitettu. Tarjoaja ei voinut tarjousten jättöhetkellä tietää mitä tekijöitä hankintayksikkö tarjousten vertailussa arvostaa.
- Vertailuperusteet ja soveltuvuusvaatimukset ovat tarjouspyynnössä sekaisin. "Toimintavarmuuden pisteytyksessä hankintayksikkö on käyttänyt samoja perusteita mitä on käytetty tarjoajien soveltuvuuden arvioinnissa.

MAO: 378/18 Pisteytyksen ja vaatimusten päällekkäisyys

- MAO Tarjouspyyntöasiakirjoissa ei ole avattu mitä toimintavarmuudella tarkoitetaan
- Hankintapäätöksen liitteenä olleen vertailutaulukon mukaan hankintayksikkö on käyttänyt vertailuperusteen "Toimitusvarmuus" arvioinnissa tilaajavastuuseen liittyviä selvityksiä, tarjoajan kotikuntaa, referenssejä, työntekijöiden ilmoittamista, vakuutustietoja sekä RALA-pätevyystodistuksia.
- MAO tarjoajien soveltuvuuteen liittyviä seikkoja ei lähtökohtaisesti tule käyttää tarjousten vertailuperusteina, eikä samoja seikkoja ole mahdollista ottaa huomioon sekä tarjoajien soveltuvuuden että tarjousten vertailun arvioinnissa.
- MAO toteaa että koska virheettömän menettelyn voittajasta ole varmuutta-> ei hyvitysmaksua

MAO: 298/18 Katuvalaistuksen hankinta

- Hankinnan kohteena katuvalaistuksen uusiminen ennakoitu arvo 260 000€ (kansallinen)
- Valittaja on ollut kilpailutuksen aikana hankintayksikköön ja ilmoittanut että hankintayksikön tarjouspyynnössä on ollut hankintasäännösten vastaisia viittauksia tuotemerkkeihin
- Tarjouspyyntöä on korjattu niin että alkuperäisessä tarjouspyynnössä olleet tuoteviittaukset on korvattu vähimmäisvaatimuksilla (teknisillä määritteillä)
- Valittajan mukaan hankintayksikkö ei ole tarjousten vertailussa tarkistanut, täyttävätkö tarjoajien tarjoamat tuotteet tarjouspyynnössä esitetyt lukuisat vähimmäisvaatimukset.

MAO: 298/18 Soveltuvuuden tarkistaminen

- MAO vain valittajan ja yhden toisen tarjoajan tarjouksissa oli tekniset kuvaukset
- Hankintalain 100 §:n 1 momentin mukaisesti hankintayksikön on kansallisen kynnsarvon ylittävissä hankinnoissa kuvattava käyttämänsä hankintamenettely ja myös noudatettava kuvaamaansa menettelyä
- Tarjoajien on kuvauksen perusteella kyettävä ennakoimaan hankintamenettelyn kulku ja luonne sekä ymmärtämään roolinsa hankintamenettelyssä
- Menettelyn on oltava hankintalain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen
- Koska hankintayksikkö ei tarkistanut tarjousten kelpoisuutta oli hankinta hankintalain vastainen
- Hankintayksikkö ei ollut solminut hankintasopimusta, joten päätös kumottiin ja täytäntöönpano kiellettiin

MAO: 253/18 Uimahallin perusparannus

- Hankinnan kohteena vedenkäsittelyn osaurakka
- Hankintasopimus tehty
- Osion osuus 550 000€ , koko urakka 6.6 milj.€ (EU)
- Valitus: Valittaja on suljettu tarjouskilpailun ulkopuolelle väärin perustein
- Voittaneet tarjoajan määräysvallassa oleva yritys on osallistunut hankinnan suunnitteluun niin että sillä on ollut kilpailua vääristävä vaikutus

MAO: 253/18 Referenssivaatimus

- Vaatimus tarjouspyynnössä: "Tarjoajalla tulee olla toteutettuna vähintään yksi suomalaisten määräysten ja ohjeiden mukaan suunniteltu, yleisen uimahallin tai kylpylän peruskorjaus- tai uudishankkeen vedenkäsittelyn kokonaistoteutus viimeisen kolmen vuoden ajalta (2014–2017)". Tarjoajien on tullut täyttää lomakkeeseen tieto referenssistä ohjeen "Kohde / vuosi" mukaisesti.
- Valittaja on täyttänyt tarjouspyynnön liitteenä olleen tarjouslomakkeen referenssejä koskevaan kohtaan seuraavat tiedot:
  - 2014–2015 – 1 kohde
  - 2015–2016 – 2 kohdetta
  - 2016–2017 – 2 kohdetta

MAO: 253/18 Tarjoajan referenssien riittävyys

- MAO valittajan tarjouksesta on selvinnyt sen täyttävän asetetun referenssivaatimuksen
  - Referenssivaatimuksessa on edellytetty kokemusta yhdestä määrätynlaisesta kohteesta viimeisen kolmen vuoden aikana
  - Valittaja on esittänyt sillä olevan kokemusta viidestä kohteesta vaaditulta ajanjaksolta
- Tarjouslomakkeen sanamuodolla "kohde/vuosi" ei ole vaadittu kohteen yksilöintiä tai muiden lisätietojen esittämistä.
- Hankintayksikkö on toiminut hankintasäännösten vastaisesti suljettuaan valittajan tarjouskilpailusta, vaikka valittaja on osoittanut täyttäneensä edellytetyn soveltuvuusvaatimuksen

MAO:253/18 Osallistuminen valmisteluun 1/2

- Valittaja on esittänyt, että voittaneella tarjoajalla on ollut valittajaa enemmän tietoa hankinnasta kuin muilla
- Hankintayksikön mukaan tarjoajaan sidoksissa oleva suunnittelutoimisto on valittu julkisen kilpailun kautta laatimaan vedenkäsittelyurakan tekniset suunnitelmat.
- Tekniset suunnitelmat toteuttanut yritys ei ole ollut mukana hankinta-asiakirjojen laatimisessa tai hankintamenettelyn toteuttamisessa
- Valittaja ei ole kysynyt lisäkysymyksiä tai osallistunut uimahallikohteen esittelytilaisuuteen

MAO:253/18 Osallistuminen valmisteluun

2/2

- MAO tekniset suunnitelmat ovat olleet osa tarjouspyyntömateriaalia. Ei ole osoitettavissa että voittaja olisi saanut sellaisia merkityksellisiä tietoja, joita ei olisi ilmennyt tarjouspyyntöasiakirjoista tai kohteeseen tutustumalla
- Markkinaoikeus katsoo, että asiassa saadun selvityksen perusteella yhtiöt eivät ole osallistuneet hankinnan valmisteluun siten, että tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu olisi vaarantunut
- Valittajan tarjous halvin tarjouskilpailussa esitetyistä hinnoista. MAO valittajalla ei ole ollut todellista mahdollisuutta voittaa tarjouskilpailua-> Ei hyvitysmaksua
- Päätös ei lv

Tarjouspyynnön muuttaminen kesken kilpailutuksen

Käsiteltävät aiheet ja tapaukset

- Tarjouksen tekeminen ryhmittymänä
- Hankintamenettelyn keskeyttäminen
- [MAO:376/18](#) Puijon uuden latusillan rakennusurakka
- [MAO: 385/18](#) Keskustorin pintarakenteet

Tarjouksen tekeminen ryhmittymänä

- Ryhmittymästä on säädetty EU-kynnysarvon ylittävien hankintojen kohdalla
- Tarjoajat voivat tehdä yhteistyötä ja tehdä tarjouksen ryhmittymänä
  - » Huomioitava kilpailulain yhteistyötä rajaavat säännökset
- Hankintayksikkö voi vaatia, että ryhmittymän jäsenet tekevät keskenään sopimuksen, jossa ne ottavat hankintasopimuksen yhdessä vastattavakseen ja valitsevat keskuudestaan yhden edustajan, joka toimii hankintayksikön kontaktina
- Kansallisissa hankinnoissa ei ole säädetty ryhmittymistä

Hankintamenettelyn keskeyttäminen

- Hankinta voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä
- Sallittuja syitä/keskeytysvelvollisuus:
  - » Virhe tai tulkinnanvaraisuus tarjouspyynnössä
  - » On saatu vain yksi hyväksyttävä tarjous
  - » Hankintayksikön muuttunut rahoitustilanne
  - » Hankinnan tarve muuttuu kesken kilpailutuksen
  - » Virhe ilmoittamisessa tai menettelyssä muutoin
- Kiellettyjä syitä aloittaa menettely ja keskeyttää se:
  - » Markkinoiden kartoittaminen menettelyssä joka sittemmin keskeytetään
  - » Hankintayksikkö ei aio toteuttaa hankintaa alun perinkään

MAO:376/18 Latusillan rakennusurakka - Taustatiedot

- Rakennusurakka, ennakoitu arvo 300 000 euroa, joten se ylitti **kansallisen** kynnysarvon
- Avoin menettely
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden perustetta ei mainita
- Tarjouspyynnön mukaan:
  - » "mikäli urakkaa tarjoaa työyhteenliittymä, tulee kaikkien liittymän jäsenten osoittaa kelpoisuutensa"
  - » "tarjoavalla yrityksellä viimeisen kolmen vuoden liikevaihdon on oltava vähintään 500.000 euroa vuodessa.
- Lisäkirjeessään hankintayksikkö on muuttanut soveltuvuusvaatimusta ilman korjausilmoitusta seuraavasti:
  - » "jokaisen työyhteenliittymän jäsenen vuotuinen liikevaihto viimeisen kolmen vuoden osalta on oltava vähintään 100.000 euroa / vuosi"
- Hankintayksikkö sulki valittajat (X Oy:n ja Y Oy:n muodostama ryhmittymä) tarjouskilpailusta, koska se ei täyttänyt liikevaihtovaatimusta
- Hankinta pantiin täytäntöön ennen markkinaoikeuden ratkaisua

MAO:376/18 Latusillan rakennusurakka – Valitus ja ongelmanasettelu

Valitus

- Valittajat (Oy:t X ja Y) vaativat hyvitysmaksua sekä oikeudenkäyntikulut
- Hankintayksikön liikevaihtovaatimus ryhmittymän yksittäiselle jäsenelle rikkoo hankintalakia, eikä sillä ollut oikeutta sulkea ryhmittymää tarjouskilpailusta

Maossa ratkaistavana

- Olisiko tehty soveltuvuusvaatimuksen muutos mahdollistanut muidenkin osallistumisen tarjouskilpailuun?
- Toimiko hankintayksikkö tasapuolisesti ja syrjimättömästi muuttaessaan soveltuvuusvaatimusta?
- Tuleeko hankintayksikön maksaa hyvitysmaksua, mikäli menettely oli hankintalain vastainen?

MAO:376/18 Latusillan rakennusurakka - Ratkaisu

- Muutetut soveltuvuusvaatimukset olisivat voineet mahdollistaa muidenkin osallistumisen tarjouskilpailuun
  - Se, että muutoksista ei julkaistu korjausilmoitusta, saattoi johtaa siihen, etteivät kaikki kiinnostuneet saaneet tietoa mahdollisuudesta osallistua tarjouskilpailuun
- hankintayksikön menettely ei ollut omiaan turvaamaan kaikkien kiinnostuneiden tarjoajien

tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua

Ratkaisu

- Hankintayksikön menettely oli virheellinen
- Koska virheettömän menettelyn soveltuvuusvaatimuksia ei voitu luotettavasti todeta, ei voitu myöskään arvata valittajan menestystä sellaisessa kilpailussa, joten hyvitysmaksua ei määrätty

MAO: 385/18 Keskustorin pintarakenteet - Taustatiedot

- Rakennusurakka, ennakoitu arvo 3 000 000-3 500 000 euroa, joten se ylitti **kansallisen** kynnyсарvon
- Avoin menettely
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena halvin hinta
- Lisäkirjeillä tarjouspyyntöä muutettiin hinnoittelun osalta, mutta ei tehty korjausilmoitusta
- Tarjoukseen oli leimattu sekä vastaanottoaika sekä avausaika. Kolme henkilöä oli allekirjoittanut tarjoukseen avausajan.
- Valittajan tarjous oli kaikkein kallein
- Päätöksenteossa yksi lautakunnan jäsen oli itse todennut esteellisyytensä ja poistunut päätöksenteossa paikalta, eikä ollut mukana asian valmistelussa (valmistelussa käytettiin ulkopuolista konsulttifirmaa ja virkamiestyötä)
- Yksi tarjoaja hylättiin puuttuvan yksikköhintaluettelon vuoksi
- Hankinta pantiin täytäntöön ennen markkinaoikeuden ratkaisua

MAO: 385/18 Keskustorin pintarakenteet – Valitus

Valitus

- Valittaja vaati, että MAO kumoaa päätöksen, kieltää hankintayksikköä jatkamasta virheellistä hankintamenettelyä ja velvoittaa hankintayksikköä korjaamaan virheellisen menettelynsä, tai toissijaisesti hyvitysmaksua sekä oikeudenkäyntikulut
- Hankintayksikkö oli julkaissut tiedon valittajan tarjouksesta ennen tarjousajan päättymistä, todisteena tässä leimaus
- vastaanottopäivämäärästä
- Päätöksen tehneessä lautakunnassa on ollut esteellinen henkilö, minkä vuoksi voittaneen tarjoajan tarjous olisi pitänyt hylätä tarjouspyynnön vastaisena
- Kahden lisäkirjeen vuoksi tarjousaikaa olisi tullut jatkaa
- Voittaneen tarjoajan tarjouksesta puuttui hintoja, joten se olisi pitänyt hylätä

MAO: 385/18 Keskustorin pintarakenteet – Ratkaisu 1/2

1. Vaikka tarjousten avausmenettely useine leimoineen oli hieman ongelmallinen, ei se herättänyt epäilystä siitä, että tarjoushinnat olisivat tulleet julki ennen tarjousajan päättymistä
  2. Selvityksen perusteella esteelliseksi väitetty henkilö ei osallistunut valmisteluun tai päätöksentekoon, joten tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu eivät vaarantuneet menettelyssä
  3. Lisäkirjeillä muutettiin tarjouspyyntöä hinnoittelun osalta, eikä tarjoajille jäänyt kuin yksi päivä aikaa tehdä muutoksia tarjouksiinsa.
    - Tarjoukset tuli vielä toimittaa suljetussa kirjekuudessa
    - Hankintayksikkö kuitenkin salli yhden tarjoajan toimittaa muutokset sähköpostilla
- Menettely rikkoi tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden vaatimuksia

MAO: 385/18 Keskustorin pintarakenteet – Ratkaisu 2/2

4. Koska hankintayksikkö hylkäsi yhden tarjoajan puuttuvan yksikköhintaluettelon vuoksi mutta hyväksyi voittaneen tarjouksen, vaikka siltä puuttui hintoja yksikköhintaluettelosta sekä muitakin vaadittuja tietoja, menettely rikkoi tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden vaatimuksia

Ratkaisu

- Hankintayksikön menettely oli virheellinen
- Hyvitysmaksua ei määrätty, koska valittajalla ei ollut todellista mahdollisuutta voittaa tarjouskilpailua
- Hankintayksikkö määrättiin korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut

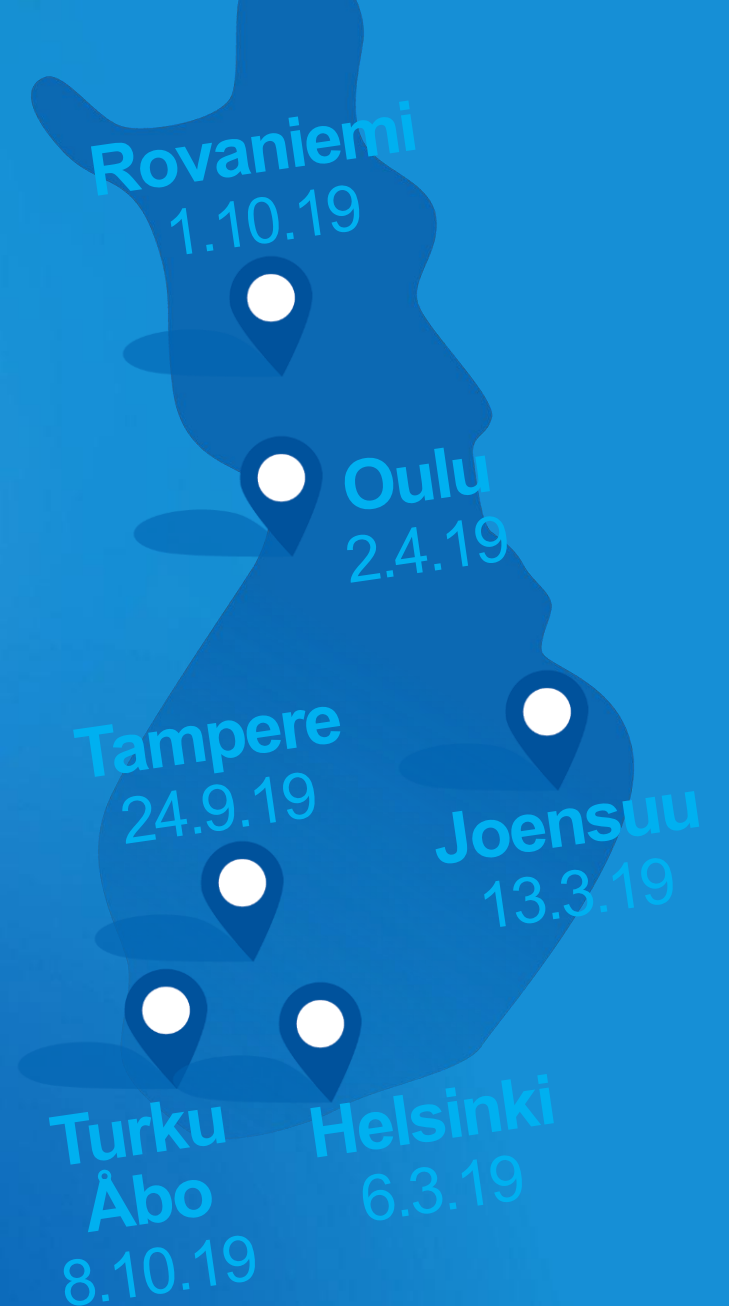

Ajankohtaista

- Neuvontayksikön seminaari 27.3. Miten välttää karikot hankintaprosessissa?
  - » Ilmoittautuminen käynnissä
- Komission ESPD –palvelu poistuu käytöstä 18.4.2019
  - » Kansallista tilannetta selvitetään
  - » Informoimme sivuillamme mahdollisimman pian
- Alustava: VM:n työpaja hankintaosaamisen kehittämistä 5.4.2019
- Muista myös: Seuraavat Case-keskiviikot 8.5., 30.10 ja 11.12.

**Vammais-
palvelujen
JÄRJESTÄMINEN
JA HANKINTA**

KOULUTUSKIERROS

KIITOS ja hyvää kevään odotusta!